

Književnost.

Slovenska književnost.

O jetiki, sušici ali deri. Spisal dr. Anton Pogачnik, tačas zdravnik v Gorici (via del Ponte nuovo šte. 26), bivši skozi 25 let specialist za pljučne bolezni na Dunaju. Novo mesto 1898. Založil pisatelj. — Tiskal J. Krajec. Cena 25 kr., po pošti 28 kr. Knjižica se dobiva pri lastniku: Janku Lebanu, nadučitelju v Trebelnem pri Mokronogu (na Dolenjskem). 8°. Str. 42. — To knjižico je spisal naš pisatelj v nemškem jeziku, prevél jo je po 5. natisu g. J. Leban. Vsekako je knjižica spisana z najboljšim namenom in gotovo bo mnogo koristila, ako jo dobé umni ljudje, kakor duhovniki in učitelji, v roke in ljudi poučé o jetiki, ki je po naših krajih najhujša morilka. Preprosti ljudje, kakor naši kmetje, si pa ne bodo mnogo pomogli ž njo. Tudi je za preproste ljudi nekoliko nevarno priporočati opojne pijače, zlasti žganje, kakor priporoča nekaterikrat knjižica, n. pr. str. 6. Sicer so pa pisateljevi nazori jako trezni, saj se opirajo na jako dolgo izkušnjo. — Prevod je nekoliko preveč zasukan po nemški besedi in zato semtertje težak; tudi pomot najdeš tu in tam, n. pr.: „Ne najdeš skoro dva slučaja“ nam. „dveh slučajev“, „pripusti (einfacher) katar“ nam. navadni katar; čemu: „najpoglavitnejši“, ker je že „poglaviten“ najvišja stopinja! „Kancelijska“ slovenščina jako ljubi zaimé „isti“, kakor piše tudi naš prelagalec: „Jetika se dá odpraviti, če je ista šele v začetku . . .“ Čemu vendar „ista“? Ali govori tako narod? A to lé mimogredé. Sploh pa je knjižica vredna, da jo priporočamo onim, kateri lahko sebe in druge obvarujejo jetike.

Najboljša mati, molitvenik za otroke Marijine. Priredil Frančišek Bleiweis, prednik Marijine družbe v Škofji Loki. 1898. Založila dekliška Marijina družba v Škofji Loki. Tisek Katoliške Tiskarne v Ljubljani. 16°. Str. 191. Lepa knjižica po obliki in po vsebini.

Otrok Marijin, pravilnik in obrednik za Marijine družbe. Priredil Frančišek Bleiweis, prednik Marijine družbe v Škofji Loki. 1898. Založila dekliška družba v Škofji Loki. Tisek Katoliške Tiskarne v Ljubljani. 16°. Str. 152. — Za ude Marijine družbe prepotrebna knjižica, ki je lepa in pravilna ob jednem.

Hrvaška književnost.

Viestnik hrvatskoga arheološkoga društva. Ko se je l. 1892. pok. Šime Ljubić, kateri je dolgih štirinajst let izdajal in urejal društveno glasilo, pre-

selil iz Zagreba v Dalmacijo, ostalo je društvo brez lista in urednika. L. 1895. so se zopet zbrali prijatelji starin in arheologije in sklenili izdajati glasilo v obliki zbornika, katerega naj bi urejal kustos arheološkega muzeja, dr. Jožef Brunšmid. To se je tudi zgodilo, in zagledala sta beli dan doslej dva lepa zvezka „Viestnika“ (str. 224 in str. 174); osnovanega na širši podlagi, kakor je bil poprejšnji. Ljubić je v svoj „Viestnik“ večinoma sam pisal, a okrog novega „Viestnika“ se je zbralo že lepo število učenjakov in pisateljev. Vsebina obeh zvezkov je jako zanimiva in raznovrstna. Med ostalimi spisi omenjam le Brunšmidove numizmastiške razprave, Bojničičeve in Laszowski-jeve sfragistiške podatke, dr. Luke Jelića: „Opis zvonika spljetske stolne crkve“ in „Crstice o najstarijoj povjesti Spljeta“ in Tkalčićeve opise pavlinskega samostana v Dubici in cistercijanskega samostana v Topuskem. Zanimivi so tudi dopisi in poročila muzealnih poverjenikov z vseh strani hrvaške domovine, kakor tudi manjša književna poročila. Oba zvezka sta bogato okrašena z lepimi slikami. „Viestnik“ hrvaškega arheološkega društva je vreden priporočila. Členi, kateri plačajo na leto 2 gld., dobivajo ga zastonj.

Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena. Sv. II. Uredio dr. Anton Radić. Vel. 8°. Str. 515. Cena 2 gld. 50 kr. Že lani sem veselo pozdravil prvi zvezek tega velevažnega zbornika, katerega izdaje jugoslovanska akademija; a še večje veselje vzbujá nedavno izešli drugi zvezek, kateri spričuje, da se je delo začelo na pravem temelju in dobilo vestnega in spretnega urednika. V tem zvezku je najpreje: „Osnova za sabiranje in proučavanje gradje o narodnom životu“, katero je temeljito sestavil dr. Radić. Ta osnova je tudi posebej tiskana in jo dobi zastonj vsakdo, kateri bi se hotel pečati s proučavanjem narodnega življenja in običajev. Potrebna je tudi, ker se mora gradivo nabirati po stalnih pravilih. Naloga „Zbornika“ je namreč, da se zbere v njem vse, kar se pozve o narodnem življenju južnih Slovanov, in pa da se nabrano gradivo znanstveno obdela. Ko je dr. Radić v kratkih, jednatih potezah označil, kaj je narod in s čim se peča narodoznanstvo, sestavil je točno osnovo, po kateri se mora gradivo nabirati, in povedal je, na kak način se mora to delati. Ko bo o vseh posameznostih zbranega obilo gradiva, bode se moglo znanstveno obdelavati in le tedaj se bo moglo sestaviti znanstveno delo o življenju južnih Slovanov. Slovenci smo premajhen narod, da bi mogli kdaj misliti na izdavanje podobnega „Zbornika“. pa to tudi ni potrebno, ker nas